

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่องการศึกษากิจกรรมที่ปฏิบัติในเวลารว่างของนักศึกษาที่อยู่หอพักใน
จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยขอสรุปประเด็นสำคัญ ตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติกิจกรรมในเวลารว่างของนักศึกษาที่อยู่หอพัก
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติกิจกรรมในเวลารว่างของนักศึกษาที่อยู่หอพัก ตาม
ตัวแปร สถาบันอุดมศึกษาที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่ และเพศ
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมที่ปฏิบัติใน
เวลารว่างที่อยู่หอพัก

สมมติฐานการวิจัย

1. ระดับการปฏิบัติกิจกรรมในเวลารว่างของนักศึกษาที่อยู่หอพัก อยู่ในระดับปานกลาง
2. ระดับการปฏิบัติแต่ละกิจกรรมในเวลารว่างของนักศึกษาที่อยู่หอพัก ตามตัวแปร
สถาบันอุดมศึกษาที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่ และเพศ แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  - 1.1 ประชากร ได้แก่ นักศึกษา ภาคปกติ ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม และมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่อยู่หอพักเอกชน ในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม

จำนวน 10,678 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษา ภาคปกติ ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่พักอยู่หอพักเอกชน ในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสัดส่วนของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane, 1973 : 723) จำนวน 386 คน จำแนกเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 97 คน นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 289 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอบเขตการวิจัย ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบตามวิธีของ Likert Scale โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวข้องกับข้อมูลทั่วไป ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษาที่ท่านศึกษาอยู่ เพศ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทกิจกรรมของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาในแต่ละด้านมีทั้งหมด 4 ด้าน แบ่งเป็นแต่ละข้อย่อย ได้ 43 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะทั่วไปเป็นชนิดปลายเปิด เป็นโอกาสให้ผู้ตอบตอบได้อย่างเสรี ที่ผู้ตอบอยากจะตอบ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ตามลำดับ

3.1 ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึง อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 นำแบบสอบถามไปให้นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบ โดยประสานงานอย่างใกล้ชิดกับอาจารย์ที่ปรึกษากลุ่มกิจกรรมนักศึกษา และผู้อำนวยการกิจการนักศึกษาหรือรองผู้อำนวยการกิจการนักศึกษา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด โดยคัดเลือกแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เท่ากับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง
2. ตรวจสอบให้คะแนนเป็นรายชื่อ แต่ละฉบับตามเกณฑ์ ดังนี้
3. การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้วิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน
  - 3.1 วิเคราะห์ข้อมูลจำแนกสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามด้วย ค่าร้อยละ (Percentage)
  - 3.2 หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับกิจกรรมที่ปฏิบัติในเวลาว่าง ของนักศึกษาที่อยู่หอพักในจังหวัดมหาสารคาม ทั้งโดยรวม รายด้าน และจำแนกตามสถาบันอุดมศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ และเพศของนักศึกษา

สรุปผลการวิจัย

1. นักศึกษาระดับอุดมศึกษาที่พักอาศัยอยู่ในหอพักเอกชนในจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมมีการปฏิบัติกิจกรรมในเวลาว่าง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษามีการปฏิบัติกิจกรรมในเวลาว่าง อยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านกีฬาและนันทนาการ ($\bar{X} = 3.24$) ด้านวิชาการ ($\bar{X} = 3.23$) ด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.18$) และด้านบำเพ็ญประโยชน์ ($\bar{X} = 3.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า

1.1 ด้านวิชาการ นักศึกษาระดับอุดมศึกษาที่พักอาศัยอยู่ในหอพักเอกชนในจังหวัดมหาสารคาม ด้านวิชาการ โดยรวมมีการปฏิบัติกิจกรรมในเวลาว่าง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า นักศึกษามีการปฏิบัติกิจกรรมในเวลาว่าง อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 11 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ทำการบ้าน ($\bar{X} = 3.54$) อ่านตำรา ($\bar{X} = 3.49$) และค้นคว้าวิชาการในห้องสมุด ($\bar{X} = 3.38$)

1.2 ด้านกีฬาและนันทนาการ นักศึกษาระดับอุดมศึกษาที่พักอาศัยอยู่ในหอพักเอกชนในจังหวัดมหาสารคาม ด้านวิชาการ โดยรวมมีการปฏิบัติกิจกรรมในเวลาว่าง อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า นักศึกษามีการปฏิบัติกิจกรรมในเวลาว่าง อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 11 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ เล่นกีฬากลางแจ้งอย่างใดอย่างหนึ่งยามว่างจากการเรียน ($\bar{X} =$

3.53) เล่นกีฬาในร่มอย่างใดอย่างหนึ่งยามว่างจากการเรียน ($\bar{X} = 3.47$) และอ่านหนังสือและวารสารบันเทิง

($\bar{X} = 3.42$)

1.3 ด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม นักศึกษาระดับอุดมศึกษาที่พักอาศัยอยู่ในหอพักเอกชนในจังหวัดมหาสารคาม ด้านวิชาการ โดยรวมมีการปฏิบัติกิจกรรมในเวลาว่าง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.18$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีการปฏิบัติกิจกรรมในเวลาว่าง อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 8 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ร่วมกิจกรรมประเพณีของท้องถิ่น เช่น งานบุญเบิกฟ้า งานถือศีลกินเจ

($\bar{X} = 3.66$) ฟีกหรือแสดงศิลปะพื้นบ้าน เช่น หมอลำ เล่นดนตรีพื้นบ้าน ($\bar{X} = 3.16$) เข้าค่ายอบรมจริยธรรม ($\bar{X} = 3.15$) และไปร่วมกิจกรรมทางศาสนา ($\bar{X} = 3.15$)

1.4 ด้านบำเพ็ญประโยชน์ นักศึกษาระดับอุดมศึกษาที่พักอาศัยอยู่ในหอพักเอกชนในจังหวัดมหาสารคาม ด้านวิชาการ โดยรวมมีการปฏิบัติกิจกรรมในเวลาว่าง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีการปฏิบัติกิจกรรมในเวลาว่าง อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ให้บริการและแนะนำความรู้ต่าง ๆ แก่ชุมชน ($\bar{X} = 3.37$) ให้ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยต่อชุมชน ($\bar{X} = 3.23$) ร่วมโครงการบำเพ็ญประโยชน์ในมหาวิทยาลัย/สถาบัน ($\bar{X} = 3.16$) และรณรงค์การเลิกสูบบุหรี่ และยาเสพติดอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.16$)

2. นักศึกษาระดับอุดมศึกษาที่พักอาศัยอยู่ในหอพักเอกชนในจังหวัดมหาสารคาม ที่สังกัดสถานบันแตกต่างกัน มีระดับการปฏิบัติกิจกรรมในเวลาว่างไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบำเพ็ญประโยชน์ มีระดับการปฏิบัติกิจกรรมในเวลาว่างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านวิชาการ ด้านการกีฬาและนันทนาการ และด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม มีระดับการปฏิบัติกิจกรรมในเวลาว่างไม่แตกต่างกัน

3. นักศึกษาระดับอุดมศึกษาที่พักอาศัยอยู่ในหอพักเอกชนในจังหวัดมหาสารคาม ที่มีเพศแตกต่างกัน โดยรวมมีระดับการปฏิบัติกิจกรรมในเวลาว่างไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้าน มีระดับการปฏิบัติกิจกรรมในเวลาว่างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ข้อเสนอแนะ

4.1 ด้านวิชาการ ควรมีการจัดกิจกรรมระหว่างเรียน โดยส่งเสริมการจัดกลุ่มด้านวิชาการเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน ควรสนับสนุนให้นักศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด

มากขึ้นโดยขยายเวลาปิดห้องสมุดถึง 20.00 น. ควรส่งเสริมให้ใช้ Internet ในการศึกษาค้นคว้าอย่างเพียงพอ เช่นบริการนักศึกษาในราคาถูก ควรให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่มีความรู้และประสบการณ์มากมาแนะนำด้านวิชาการ และควรมีอาจารย์ต่างประเทศด้านภาษาอังกฤษมาสอนพิเศษให้

4.2 ด้านกีฬาและนันทนาการ ควรจัดให้มีอุปกรณ์ด้านต่าง ๆ บริการอย่างเพียงพอ ควรสร้างสนามกีฬาให้มาก ในปัจจุบันไม่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษาที่ใช้ ควรจัดการแข่งขันกีฬาระหว่างนักศึกษาที่อยู่หอพักเพื่อเพิ่มความสามัคคี ควรมีผู้เชี่ยวชาญด้านกีฬา มาแนะนำและฝึกสอน และแต่ละหอพักควรมีมุมพักผ่อนให้มากกว่าที่เป็นอยู่

4.3 ด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมด้านศาสนา ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ ควรเชิญผู้นำด้านศาสนาให้ความรู้แก่นักศึกษาบ่อย ๆ ควรจัดอบรมเรื่องจริยธรรม กริยา มารยาท ศาสนาให้นักศึกษารู้สึกภูมิใจในวัฒนธรรมของตนเอง ควรมีการประชุมสัมพันธ์ในกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมให้ทุกคนได้รับรู้อย่างทั่วถึง และควรมีการจัดชมรมศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม

4.4 ด้านบำเพ็ญประโยชน์ ควรจัดตั้งชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หรือชมรมอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในทางเดียวกันให้มากขึ้น ควรจัดกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้มากกว่านี้ ควรปลูกฝังกิจกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นให้มากขึ้น และจัดกิจกรรมให้มากขึ้น ควรจัดสรรงบประมาณด้านบำเพ็ญประโยชน์ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ และควรประสานงานกับชุมชน ในกิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ เช่น การออกค่ายอาสา

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ปฏิบัติในเวลารว่างของนักศึกษาที่อยู่หอพักในจังหวัดมหาสารคาม มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ระดับกิจกรรมที่ปฏิบัติในเวลารว่างของนักศึกษาที่อยู่หอพักเอกชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยกิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการมีการปฏิบัติมากที่สุด และกิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุนิตยา ชุมพงค์ (2535 : 52) ที่พบว่าระดับกิจกรรมที่ปฏิบัติในเวลารว่างของนักศึกษาที่อยู่หอพักของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อยู่ในระดับต่ำถึงปานกลาง และภิญญา สักดิ์เพชร (2528 : 128) ที่พบว่านิสิตในมหาวิทยาลัย

ภาคใต้ส่วนใหญ่ไม่ค่อยเข้าร่วมกิจกรรม และสมหมาย บุญลอย (2544 : 48) พบว่านักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต มีการเข้าร่วมกิจกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และค่านักกีฬา นันทนาการ อยู่ในระดับปานกลาง และมานิตย์ อักษรกุล (2544 : 47) ที่วิจัยพบว่า นักเรียนนักศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีพท้ายเหมือง จังหวัดพังงา มีความต้องการการเข้าร่วมกิจกรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติที่ได้สรุปว่าสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา โดยเฉพาะในเมืองใหม่ ๆ ในปัจจุบันที่เต็มไปด้วยความเปลี่ยนแปลงทางด้านวัตถุ เช่น ศูนย์การค้า สถานเริงรมย์ แหล่งอบายมุขต่าง ๆ อันเป็นสภาพแวดล้อมที่ชักจูงให้เยาวชนเข้าไปใช้บริการ เทียวเตรีและมั่วสุม เป็นการส่งเสริมให้เยาวชนมีพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ได้ง่าย (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2540 : 318) และสอดคล้องกับสุนิตยา ชุมพงค์ (2535 : 52) ที่พบว่านักศึกษาที่อยู่หอพักมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหม่ ปฏิบัติกิจกรรมในเวลาว่างโดยส่วนรวมอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากนักศึกษา ใช้เวลาว่างในตัวเมืองหาดใหญ่ที่เป็นศูนย์กลางความเจริญด้านต่างก่อนข้างสูง

ส่วนผลการวิจัยที่พบว่ากิจกรรมที่ปฏิบัติในเวลาว่างของนักศึกษาที่อยู่หอพักด้านวิชาการมีการปฏิบัติมากที่สุด และกิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์มีการปฏิบัติน้อยที่สุดนั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของบุปผา การิเวท (2547 : 71) ศึกษาสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ปรากฏว่า นักศึกษาส่วนมาก ใช้เวลาว่างส่วนใหญ่เข้าห้องสมุดเพื่อศึกษาค้นคว้าวิชาการเพิ่มเติม ซึ่งน่าจะเป็นเพราะว่านักศึกษาต่างก็เห็นความสำคัญทางการศึกษาและให้ความสำคัญกับการเรียนของตนเองมากกว่าความสนใจต่อกิจกรรมด้านอื่น ๆ เพราะการเรียนจะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งวิชาการและทักษะทางวิชาชีพเพียงพอที่จะออกไปประกอบอาชีพเมื่อจบการศึกษาได้ จึงใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาด้านสติปัญญาเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ทางด้านวิชาการ ซึ่งมีส่วนทำให้นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นได้ ส่วนกิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์มีการปฏิบัติน้อยที่สุดนั้น น่าจะเป็นเพราะว่ากิจกรรมด้านนี้ต้องมีรูปแบบที่เป็นทางการ ที่มีการทำงานเป็นกลุ่ม และต้องมีการรวมตัวของนักศึกษาจำนวนมากพอสมควร ต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ซึ่งจะจัดในรูปแบบของการซ่อมแซม สร้างอาคารเรียน พัฒนาโรงเรียน สร้างสนามกีฬา จัดทำสาริตและให้ความรู้ การจัดทำห้องสมุด ด้านการสาธารณสุข เช่น การจัดชุดแพทย์เคลื่อนที่ การให้บริการแนะนำความรู้ด้านอนามัยและสาธารณสุขทั่วไป ด้านการคมนาคม เช่น การซ่อมสร้างสะพาน ถนน กุระบายน้ำ ด้านการเกษตร เช่น การสร้างฝาย การจัดระบบส่งน้ำทางการเกษตร การเผยแพร่และสาธิตความรู้ทางการเกษตร ด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การปลูกป่า

พัฒนา ปรับปรุงอุทยาน ให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างถูกต้อง ซึ่งนักศึกษาที่อยู่หอพักต่างก็ใช้เวลาว่างปฏิบัติกิจกรรมในด้านส่วนตัว หรือปฏิบัติกิจกรรมที่ไม่ต้องจัดรูปแบบมากกว่า จึงทำให้กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ดังนั้นน่าจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคามและมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามเป็นอย่างยิ่ง ถ้าหากมหาวิทยาลัยจะรณรงค์ให้นักศึกษาปฏิบัติกิจกรรมในเวลาว่างที่เหมาะสมให้มากขึ้น มหาวิทยาลัยมหาสารคามและมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามต้องมีนโยบายที่เด่นชัดในการส่งเสริมให้นักศึกษาที่อยู่หอพักปฏิบัติกิจกรรมในเวลาว่าง โดยเฉพาะการสนับสนุนในประเด็นที่สำคัญสี่ประการ คือ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์ และด้านการจัดการ (สุกรี เมฆพันธ์, 2545 : 105-110)

ถ้าหากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เร่งปรับปรุงรูปแบบการจัดกิจกรรมในเวลาว่างให้กับนักศึกษาที่อยู่ในหอพักและมีนโยบายที่แน่ชัด รวมทั้งให้การสนับสนุนในประเด็นต่าง ๆ ข้างต้นแล้ว น่าจะช่วยให้กิจกรรมที่ปฏิบัติในเวลาว่างของนักศึกษาที่อยู่หอพักประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้ และเมื่อถึงเวลานั้นมหาวิทยาลัยมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ก็จะสามารถผลิตบัณฑิตที่เป็นทั้งความเป็นคนและกำลังคน (manpower and manhood) ของสังคมได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อตัวนักศึกษา ต่อมหาวิทยาลัยและต่อประเทศชาติ

2. การเปรียบเทียบกิจกรรมที่ปฏิบัติในเวลาว่างของนักศึกษาที่อยู่หอพักของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม ตามตัวแปรสถาบันอุดมศึกษาที่นักศึกษาสังกัด เพศ และชั้นปี พบว่า

2.1 นักศึกษาระดับอุดมศึกษาที่พักอาศัยอยู่ในหอพักเอกชนในจังหวัดมหาสารคาม ที่สังกัดสถาบันแตกต่างกัน มีระดับการปฏิบัติกิจกรรมในเวลาว่างไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบำเพ็ญประโยชน์ มีระดับการปฏิบัติกิจกรรมในเวลาว่างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านวิชาการ ด้านการกีฬาและนันทนาการ และด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม มีระดับการปฏิบัติกิจกรรมในเวลาว่างไม่แตกต่างกัน

การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่าหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ต่างก็เป็นหอพักของเอกชนที่เข้าโครงการ ดังนั้นจึงมีระเบียบของหอพักนักศึกษาที่ชัดเจน ซึ่งต้องมีอาจารย์ที่ควบคุมหอพักทำให้นักศึกษาที่อยู่ในหอพักต้องปฏิบัติตามระเบียบที่ทางมหาวิทยาลัยหรือสถาบันได้กำหนดไว้ ซึ่งระเบียบของหอพักนั้นมีข้อกำหนดต่าง ๆ ที่คล้ายกัน เพื่อวัตถุประสงค์ 2 ประการใหญ่ ๆ คือ

ควบคุมและเปรียบเทียบพฤติกรรมของนักศึกษาให้เหมาะสม และพัฒนานักศึกษา แพ็ควูด (Packwood. 1977 : 84) ดังนั้นหอพักของทางราชการจึงมีสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งอรุณ รักธรรม (ผดุง แก้วสกุลณี. 2542 : 50) ก็กล่าวในทำนองเดียวกันว่า สิ่งแวดล้อมเดียวกันจะทำให้คนปรับตัวเข้าหากันและมีทัศนคติที่ใกล้เคียงกัน เหตุผลเหล่านี้จึงทำให้นักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีกิจกรรมที่ปฏิบัติในเวลาว่าง ในภาพรวม และรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ดังนั้น จึงน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมให้กับนักศึกษาที่อยู่หอพักของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม ถ้าหากผู้เกี่ยวข้องกับกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้มีการประสานงานเพื่อให้ได้มีการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน เช่น กิจกรรมการแข่งขันกีฬาระหว่างนักศึกษาที่อยู่หอพักของสองสถาบัน การร่วมกันบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างพละนาถย ความสามัคคี ความสนุกสนาน ฝักการมีวินัย และการแสดงน้ำใจในการทำกิจกรรมร่วมกันของนักศึกษาที่พักอยู่ในหอพักของสถาบันอุดมศึกษา ในจังหวัดมหาสารคาม และเป็นการให้นักศึกษาได้รู้จักเพื่อนต่างสถาบัน เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีของบุคคลในระดับความสัมพันธ์ต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นการเสริมทักษะการสร้างมนุษยสัมพันธ์ เพื่อการดำรงชีวิตได้อยู่ร่วมกันอย่างราบรื่นเป็นสุขในอนาคตในการดำรงชีวิต

2.2 นักศึกษาเพศชาย และนักศึกษาเพศหญิง มีกิจกรรมที่ปฏิบัติในเวลาว่างในภาพรวม และด้านวิชาการ ด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ด้านบำเพ็ญประโยชน์ ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านกีฬาและนันทนาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาเพศชายมีการปฏิบัติกิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการ มากกว่าเพศหญิง

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยเล็ก จันทรสะอาด (2544 : 69) ที่ทำการวิจัย พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยบูรพาเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นในการเข้าร่วมกิจกรรมไม่แตกต่างกัน และงานวิจัยของประดับ นิลพงา (2543 : 127-128) ก็พบเช่นเดียวกับเล็กที่พบว่านักศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลางที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมนักศึกษาไม่ต่างกัน

การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะหอพักนักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีนักศึกษาพักอยู่มาก และกิจกรรมในเวลาว่างที่นักศึกษาปฏิบัติอยู่จะมีกิจกรรมที่คล้าย ๆ กัน เนื่องจากนักศึกษาที่อยู่ในหอพักมีอายุใกล้เคียงกัน ซึ่งอยู่ในวัยรุ่นซึ่งมีแนวความคิดและการปฏิบัติตัวที่คล้ายกันทั้งนักศึกษาเพศชายและเพศหญิง ทำให้ไม่เห็นความแตกต่างของกิจกรรมที่ปฏิบัติในเวลาว่าง ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงาน

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติที่ได้สรุปว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งเป็นช่วงวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และเป็นช่วงวัยแห่งการได้รับอิทธิพลเป็นอย่างมากจากสังคมสิ่งแวดล้อมรอบตัวและกลุ่มเพื่อน จึงอาจก่อให้เกิดปัญหาพฤติกรรมได้หลายรูปแบบ ทั้งด้านการปฏิบัติตนนอกกฎเกณฑ์ของสังคม การขาดแรงจูงใจในการศึกษาเล่าเรียนและการแสวงหาประสบการณ์ชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2540 : 113) หรืออาจจะเป็นเพราะว่าการจัดกิจกรรมของมหาวิทยาลัยหรือสถาบัน สามารถจัดให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมโดยไม่คำนึงถึงเพศของนักศึกษา ซึ่งผู้วิจัยมองว่าเป็นเรื่องที่ดีที่ทุกคนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมอย่างเท่าเทียมกันแต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกิจกรรมที่ปฏิบัติในเวลาว่างของนักศึกษาพบว่ายังอยู่ในระดับน้อย ซึ่งผู้วิจัยคิดว่ายังไม่เป็นที่พอใจนักศึกษาคควรมีระดับการกิจกรรมที่ปฏิบัติในเวลาว่างมากกว่านี้

จึงน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมนักศึกษาที่อยู่หอพักเป็นอย่างมาก ถ้าหากผู้เกี่ยวข้องกับกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จะรณรงค์ให้นักศึกษาทั้งเพศชาย และเพศหญิง สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมที่ปฏิบัติในเวลาว่างของนักศึกษาที่สามารถพัฒนาทางด้านจิตพิสัยในห้า องค์ประกอบคือ 1) ความสนใจใฝ่รู้และสร้างสรรค์ 2) ความมีน้ำใจ 3) ความมีวินัย 4) ความเป็นไทย 5) การบริโภคด้วยปัญญาในวิถีชีวิตไทย (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2540 : 1) ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างความรู้และประสบการณ์ให้นักศึกษา เพื่อพัฒนาจิตใจและคุณธรรม มีการถ่ายทอดวัฒนธรรมและสุนทรียภาพอันทรงคุณค่าแห่งภูมิปัญญา และเอกลักษณ์ของสังคมไทย

เป็นที่น่าสังเกตว่านักศึกษาเพศชายและนักศึกษาเพศหญิง มีการปฏิบัติกิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาเพศชายมีการปฏิบัติกิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการ มากกว่าเพศหญิง นั้นสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุนิตยา ชุมพงส์ (2545 : 16) ที่พบว่าความแตกต่างระหว่างเพศของนักศึกษา จะเป็นตัวกำหนดกิจกรรมที่แตกต่างกันได้ทั้งนี้เพราะมีความสนใจแตกต่างกัน นักศึกษาชายมักจะสนใจกีฬามวยปล้ำ ฟันดาบ ยิงปืน ขณะที่นักศึกษาหญิงสนใจศิลปะ ฟ้อนรำ และร้องเพลง และแคปแลน (Kaplan. 1975 : 90) ได้ศึกษาการใช้เวลาว่างของชนชาติต่างๆ ปรากฏว่า เพศมีส่วนกำหนดให้การทำกิจกรรมในยามว่างด้วยเช่น เด็กชายชอบเล่นฟุตบอลแต่เด็กหญิงชอบเล่นเน็ตบอล และเฮอร์ล็อก (Hurlock. 1978 : 359-360) ศึกษาพบว่าเพศชายจะสนใจเครื่องยนต์กลไก สิ่งที่ทดลองความแข็งแรง การฝึกสอนฝึกทักษะ แต่หญิงจะสนใจการประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ให้สวยงาม เช่น ประดิษฐ์เสื้อผ้าจากไหมพรม เป็นต้น ที่ผลวิจัยปรากฏ

เป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่า เพศหญิงและเพศชายมีความแตกต่างกัน ด้านร่างกาย ดังนั้นความสนใจในกิจกรรมจึงแตกต่างกัน

จึงน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมที่หอพักของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่จะจัดอุปกรณ์กีฬา และสถานที่ที่จะให้นักศึกษาเพศชายที่สนใจกิจกรรมกีฬามากขึ้นและเพียงพอ ส่วนกิจกรรมของนักศึกษาเพศหญิงซึ่งแตกต่างกับลักษณะกิจกรรมของนักศึกษาเพศชาย สถาบันควรมีผู้เชี่ยวชาญทางด้านกิจกรรมที่นักศึกษาเพศหญิงสนใจมาให้คำแนะนำ โดยเฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวกับศิลปะ การแสดงออกที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม และเอกลักษณ์ของสังคมไทย

2.3 นักศึกษาที่ศึกษาในระดับชั้นปีที่ต่างกันมีกิจกรรมที่ปฏิบัติในเวลาว่าง ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เล็ก จันทร์สะอาด (2544 : 69) ที่พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยบูรพาที่ศึกษาในระดับชั้นปีที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเข้าร่วมกิจกรรมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของประดับ นิลพั่งงา (2543 : 127-128) ที่ทำการวิจัยพบว่า นักศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลางที่อยู่ในชั้นปีต่างกันมิได้ทำให้มีความคิดเห็นต่อกิจกรรมนักศึกษาต่างกัน และจรรยาบุตร ฟ้าร่วมขาว (2545 : 101-109) ก็พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง และระดับครุศาสตรบัณฑิตมีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมไม่แตกต่างกัน และสมหมาย บุญลอย (2544 : 49) พบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต ระดับชั้นปีที่ต่างกัน เข้าร่วมกิจกรรมในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และมานิตย์ อักษรกุล (2544 : 48) ที่วิจัยพบว่า นักเรียนนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีพท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ระดับชั้นปีที่ต่างกันมีความต้องการการเข้าร่วมกิจกรรมในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่า มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีนักศึกษาที่อยู่ในหอพักมากวิถีชีวิตและการทำกิจกรรมในเวลาว่างของนักศึกษาจึงสัมพันธ์กันในวงจำกัด นักศึกษาส่วนใหญ่ค่อนข้างรู้จักกันและทำกิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ ร่วมกันอยู่แล้ว จึงอาจเป็นเหตุให้นักศึกษาที่ศึกษาในระดับชั้นปีที่ต่างกันมีกิจกรรมที่ปฏิบัติในเวลาว่างในภาพรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ดังนั้น จึงน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมนักศึกษาที่อยู่หอพักเป็นอย่างมาก ถ้าหากผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้สนับสนุนส่งเสริมให้นักศึกษารุ่นพี่ตระหนักในบทบาทของความเป็นพี่ที่ต้องสร้างความรู้สึกรักศรัทธาแก่รุ่นน้อง ปรับบทบาทให้เป็นที่ปรึกษาในฐานะที่เคยมีประสบการณ์ในการใช้ชีวิตในหอพักของสถาบันมาก่อน และดูแลช่วยเหลือรุ่นน้องอย่างเหมาะสม และ

เสริมสร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันตามวิถีแบบไทยที่พึ่งพาอาศัยและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เช่น จัดกิจกรรมออกกำลังกายแทนการจัดกิจกรรมรับน้องใหม่ด้วยการกลั่นแกล้งทารุณ เสพของมีนเมาหรือกระทำสิ่งที่ไม่เหมาะสม หรือจัดแข่งขันกีฬาพื้นบ้านไทยเพื่อเสริมสร้างความสามัคคีและความสนุกสนานของรุ่นพี่รุ่นน้อง ทั้งยังช่วยเสริมสร้างความรู้สึกรักศรัทธาเห็นคุณค่าของการละเล่นตามวิถีชีวิตไทยและยังเป็นการสนับสนุนให้นักศึกษามีบทบาทในการร่วมอนุรักษ์เผยแพร่วัฒนธรรมความเป็นไทยได้อีกแนวหนึ่ง

3. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกิจกรรมที่ปฏิบัติในเวลาว่างของนักศึกษาที่อยู่หอพักของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดภูเก็ต ในแต่ละด้านดังนี้

ด้านวิชาการ ควรมีการจัดกิจกรรมระหว่างเรียน โดยส่งเสริมการจัดกลุ่มด้านวิชาการเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน ควรสนับสนุนให้นักศึกษาค้นคว้าในห้องสมุดมากขึ้น โดยขยายเวลาเปิดห้องสมุดถึง 20.00 น. ควรส่งเสริมให้ใช้ Internet ในการศึกษา ค้นคว้าอย่างเพียงพอ เช่นบริการนักศึกษาในราคาถูกลง ควรให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่มีความรู้และประสบการณ์เ้มามากมาแนะนำด้านวิชาการ และควรมีอาจารย์ต่างประเทศด้านภาษาอังกฤษมาสอนพิเศษให้

ด้านกีฬาและนันทนาการ ควรจัดให้มีอุปกรณ์กีฬาต่าง ๆ บริการอย่างเพียงพอ ควรสร้างสนามกีฬาให้มาก ในปัจจุบันไม่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษาที่ใช้ ควรจัดการแข่งขันกีฬาระหว่างนักศึกษาที่อยู่หอพักเพื่อเพิ่มความสามัคคี ควรมีผู้เชี่ยวชาญด้านกีฬาแนะนำและฝึกสอน และแต่ละหอพักควรมีมุมพักผ่อนให้มากกว่าที่เป็นอยู่

ด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมด้านศาสนาให้มากกว่าที่เป็นอยู่ ควรเชิญผู้นำด้านศาสนาให้ความรู้แก่นักศึกษาบ่อย ๆ ควรจัดอบรมเรื่องจริยธรรม กริยามารยาท ศาสนาให้นักศึกษารู้สึกภูมิใจในวัฒนธรรมของตนเอง ควรมีการประชาสัมพันธ์ในกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมให้ทุกคนได้รับรู้อย่างทั่วถึง และควรมีการจัดชมรมศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม

ด้านบำเพ็ญประโยชน์ ควรจัดตั้งชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หรือชมรมอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในทางเดียวกันให้มากขึ้น ควรจัดกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้มากกว่านี้ ควรปลูกฝังกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นให้มากขึ้น และจัดกิจกรรมให้มากขึ้น ควรจัดสรรงบประมาณด้านบำเพ็ญประโยชน์ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ และควรประสานงานกับชุมชนในกิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ เช่น การออกค่ายอาสา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากการที่ผลการวิจัยพบว่ากิจกรรมที่ปฏิบัติในเวลาว่างของนักศึกษาที่อยู่หอพักของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับปานกลางจึงเป็นเรื่องที่ผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะฝ่ายควบคุมหอพักนักศึกษา ควรตระหนักถึงความสำคัญของกิจกรรมที่ปฏิบัติในเวลาว่างของนักศึกษา โดยจัดกิจกรรมให้นักศึกษามีโอกาสเข้าร่วมตามความถนัดและความต้องการด้วยความสมัครใจ เช่น การจัดตั้งชมรมต่าง ๆ ตามความสนใจของนักศึกษา เปิดห้องสมุดให้นักศึกษาค้นคว้าโดยเพิ่มเวลาให้มากขึ้น จัดอุปกรณ์กีฬาให้นักศึกษาใช้มากขึ้น สร้างแรงจูงใจให้นักศึกษามีความรู้สึกรักยินดี และภาคภูมิใจในการเข้าร่วมกิจกรรม ด้วยการยกย่องชื่นชม การให้เกียรติบัตร การให้ทุนการศึกษา

2. จากข้อเสนอแนะต่อการร่วมกิจกรรมของนักศึกษา ผู้วิจัยคิดว่า มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ควรตระหนักถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการให้นักศึกษาใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ได้แก่ งบประมาณ ระบบการจัดการบุคลากร อาคารสถานที่ และรูปแบบการจัดกิจกรรม รวมทั้งสนับสนุนให้ท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วมต่อการจัดกิจกรรมให้แพร่หลายยิ่งขึ้น

3. ควรส่งเสริมให้คณาจารย์ประจำวิชา สอดแทรกจิตสำนึกความเป็นไทย เข้าเป็นส่วนหนึ่งของบทเรียนอย่างสม่ำเสมอ ด้วยการปลูกฝังค่านิยมที่สร้างสรรค์ให้ครบถ้วนตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 23 (1), (3) และ มาตรา 24 (4) เพื่อสร้างคนให้มีความรู้คู่คุณธรรม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนของนักศึกษาที่อยู่หอพักของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม
2. ควรศึกษาปัญหาของกิจกรรมที่ปฏิบัติในเวลาว่างของนักศึกษาที่อยู่หอพักของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม
3. ควรศึกษารูปแบบของการจัดกิจกรรมนักศึกษาที่อยู่หอพักของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามในแนวสร้างสรรค์